

Informatiebrochure meting kwaliteit van leven, wonen en zorg bij bewoners in Vlaamse Woonzorgcentra

De bewonersbevraging over de ervaren kwaliteit van leven, wonen en zorg, wordt vanaf 2024 gelanceerd voor alle woonzorgcentra in Vlaanderen. Deelname is vrijblijvend en gratis.

Wil je deelnemen aan deze meting? Dan vragen we om voor 10 oktober 2023 in te schrijven via volgende link:

[Naar het inschrijvingsformulier Kwaliteit van leven, wonen en zorg.](#)

In deze brochure bundelen we alvast de belangrijkste informatie over dit onderzoek. Daarnaast nodigen we u uit op het Forum Residentiële Ouderenzorg van 27 september 2023 om 9u30 [via deze teamslink](#). Zeker als uw woonzorgcentrum interesse heeft om deel te nemen aan het onderzoek/de bevraging raden we aan dit te volgen.

Waarom deze meting bij bewoners?

Tot nu toe hebben we in de Vlaamse woonzorgcentra enkel zorgindicatoren in kaart gebracht via zelfrapportering. Deze meting heeft als doel om wetenschappelijk een zo breed mogelijk beeld te krijgen van wat de bewoners vinden dat er goed gaat en wat beter kan. We willen polsen naar kwaliteit van leven, wonen én zorg bij de bewoners in de Vlaamse woonzorgcentra. Het streefdoel is om hier een structurele meting van te maken die driejaarlijks herhaald wordt en geen 'one shot'. Zo hopen we de woonzorgcentra de nodige inzichten, ondersteuning en richting te bieden om verder aan kwaliteit te werken. Bovendien willen we ook een zicht krijgen op de sector in z'n geheel, beleidsaanbevelingen kunnen maken, publiek rapporteren en woonzorgcentra kunnen vergelijken d.m.v. benchmarking. Zie voorbeelden van publicatie op www.zorgkwaliteit.be

Wie organiseert de ervaringsmeting?

De ervaringsmeting wordt georganiseerd vanuit een samenwerking tussen het Vlaams Instituut voor Kwaliteit van Zorg, de Vlaamse Ouderenraad, het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen, het Departement Zorg en de 3 Vlaamse koepelverenigingen Ouderenzorg (Zorgnet-Icuro, VLOZO en VVSG).

Welke bewoners zullen tijdens deze ervaringsmeting bevroegd worden?

Als eerste lanceren we nu de ervaringsmeting voor bewoners die kunnen meewerken aan een vragenlijststudie. Alle bewoners die cognitief in staat zijn om vragen te begrijpen, na te denken over hun eigen situatie en een antwoord erop kunnen geven (zelfstandig, of met hulp van een enquêteur), zullen de kans krijgen om mee te werken aan de bevraging. Bewoners die dit niet meer kunnen, zullen via een observeringsmethodiek aan bod komen in een ander deel van de studie. De pilootstudie voor deze fase zal later in 2024 opgestart worden. Ook familie en naasten zullen aan bod komen tijdens een digitale meting later in 2024. Over beide metingen bezorgen we later nog informatie.

Hoeveel kost deelname aan deze meting?

Deelname is volledig gratis voor alle Vlaamse Woonzorgcentra. Je kiest zelf of je wilt deelnemen of niet.

Waarom als woonzorgcentrum ervoor kiezen om deel te nemen?

Met deze kwaliteitsmeting kan je binnen je woonzorgcentrum driejaarlijks een ervaringsmeting uitrollen, zoals voorzien in het woonzorgdecreet. De meetmethode en vragenlijst is wetenschappelijk gevalideerd, uitgebreid getest en geëvalueerd in een pilootmeting. De werklast voor je woonzorgcentrum blijft beperkt (zie verder). Grondig opgeleide enquêteurs zullen langskomen in je woonzorgcentrum om bewoners te bevroegen en de dataverwerking wordt volledig door ons gedaan. Je ontvangt binnen de maand na afloop van de meting in jouw woonzorgcentrum het eerste resultatenrapport. Dit rapport kan je vervolgens gebruiken om kwaliteitsthema's te kiezen waarop je acties kan inzetten.

Welk instrument zal worden gebruikt?

De bevraging van bewoners zal gebeuren met de vragenlijst InterRai self-reported Quality of Life (QoL). De vragenlijst bevroegt verschillende kwaliteitsthema's waaronder privacy, maaltijden, veiligheid, zingeving, autonomie, activiteiten, respect, inspraak, persoonlijke omgang en communicatie. Deze vragenlijst werd in 2016 gevalideerd bij bewoners in Vlaamse woonzorgcentra. Op basis van feedback op deze studie hebben we per item een belangrijkheidsvraag toegevoegd. Deze toevoeging had geen effect op de haalbaarheid van de vragenlijst bij bewoners, zo blijkt uit onze pilootstudie. We geven bewoners en enquêteurs ook de kans om pauzes in te lassen tijdens de afname. Zo kan de bewoner op eigen tempo de vragenlijst afwerken. Tijdens het Forum Residentiële Ouderenzorg zullen we uitgebreid de resultaten van onze pilootstudie voorstellen.

Waarin verschilt deze meting met de studie die in 2014 tot 2016 werd uitgevoerd door Dimarso?

1. We hebben ervoor gekozen om opnieuw de InterRai self-reported Quality of Life (QoL) vragenlijst te gebruiken omdat deze vrij is van licentie, klaar voor gebruik en internationaal gevalideerd en vergelijkbaar is. Door de toevoeging van de belangrijkheidsvragen en het verduidelijken van een aantal vragen voor bewoners, kunnen we de relevantie van de resultaten verhogen voor de woonzorgcentra die deelnemen.
2. Bovendien zullen woonzorgcentra snel aan de slag kunnen met de resultaten, omdat we ervoor kiezen om binnen de maand na afloop van de bevraging in het eigen woonzorgcentrum, al een eerste resultatenrapport te bezorgen. Ook zullen we op redelijk korte termijn (binnen het jaar na de start van de meting in alle woonzorgcentra) een benchmarkrapport met vergelijking tussen Vlaamse woonzorgcentra kunnen bezorgen, aangezien alle woonzorgcentra in hetzelfde jaar aan bod zullen komen.
3. Het laatste verschil gaat over de enquêteurs die ingezet zullen worden. Door de samenwerking met de Vlaamse Ouderenraad kunnen we enquêteurs inzetten die aansluiten bij de leefwereld van de bewoners. De Vlaamse Ouderenraad voorziet in een zorgvuldige selectie en opleiding van deze enquêteurs en leert hen omgaan met diverse situaties die zich kunnen voordoen (waaronder omgaan met cognitieve moeilijkheden en vermoeidheid bij bewoners, onderbreken van de enquête voor zorg, ...).

Hoeveel werk is het voor een woonzorgcentrum om mee te doen?

Uit de pilootstudie en de evaluatie met de deelnemende woonzorgcentra achteraf blijkt dat de tijdsinvestering voor het woonzorgcentrum eerder beperkt is. Het belangrijkste werk voor het woonzorgcentrum is het duidelijk en meermaals informeren van je bewoners, familieleden en medewerkers. Je stelt hiervoor een centrale aanspreekpersoon ter beschikking. Daarnaast maak je zelf een lijst van bewoners die in aanmerking komen voor de vragenlijststudie. Deze taak leggen we bewust bij de woonzorgcentra omdat het voor een externe enquêteur niet eenvoudig is om tijdens 1 momentopname deze inschatting te maken. Bovendien zien we de zorgverleners in het woonzorgcentrum als de experts om te beslissen over zijn of haar capaciteit om deel te nemen. Hiervoor geven we een reeks duidelijke criteria mee. Dit kan multidisciplinair aangepakt worden om de werklast te verdelen. Verder vragen we van de woonzorgcentra om een kennismakingsgesprek te organiseren met de enquêteurs die toegewezen worden aan het woonzorgcentrum. Tijdens dit gesprek kan je verwachtingen op elkaar afstemmen en vaste momenten afspreken waarop de enquêteur kan langskomen.

Hoeveel bewoners zullen er bevroegd worden en is dit aantal voldoende representatief voor mijn woonzorgcentrum?

Voor woonzorgcentra tot 199 woongelegenheden zullen de enquêteurs 20 vragenlijsten afnemen bij bewoners. Voor woonzorgcentra tussen de 200 en 299 woongelegenheden, zullen dat 30 enquêtes zijn, voor grotere woonzorgcentra vanaf 300 woongelegenheden 40 enquêtes. Voor Vlaanderen ligt het gemiddeld aantal woongelegenheden per woonzorgcentrum op 100 plaatsen. Uit de pilootstudie weten we dat gemiddeld 40% van de bewoners in aanmerking komt voor de studie. Dit zijn dus gemiddeld 40 bewoners op 100 plaatsen. Hiervan zullen we er dus de helft kunnen bevroegen aan de hand van enquêteurs.

Vanuit onderzoek weten we dat we een representatief beeld kunnen schetsen vanaf 10 vragenlijsten (resultatenrapport) en een vergelijkend resultaat kunnen maken (benchmarkrapport) vanaf 20 vragenlijsten. We houden bij het bepalen van deze aantallen ook rekening met de kostprijs en tijdsinvestering voor het opleiden en inzetten van de enquêteurs. Ook voor andere ervaringsmetingen, zoals de Vlaamse Patiënten Peiling in de ziekenhuizen hanteren we deze aantallen. Bovendien zullen alle bewoners die dit kunnen ook de kans krijgen om de vragenlijst volledig zelfstandig in te vullen. Deze vragenlijsten zullen integraal bovenop het aantal van 20, 30 of 40 enquêtes geteld worden. Als woonzorgcentrum kan je hier dus extra op inzetten indien je bewonerspopulatie dit toelaat.

Hoe ziet de timing van de meting eruit?

Alle woonzorgcentra zullen aan bod kunnen komen in 2024. Al naargelang het aantal inschrijvingen zullen we de meetperiode korter of langer laten lopen. Sommige woonzorgcentra zullen voor de zomer (periode maart-juni) aan bod kunnen komen, anderen na de zomer (periode september-december). Deze planning zullen we ten laatste eind december kunnen meedelen.

Indien u nog vragen heeft of bijkomende informatie wenst, kan u contact nemen met kwaliteit.ouderenzorg@vikz.be

Voor de indicatorfiche en een voorbeeld van de vragenlijst kan u terecht op [deze link](#).

